

Advies van het Comité van de Regio's over de „Goedkeuring van een meerjarenprogramma (2004-2006) voor de doeltreffende integratie van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in de onderwijs- en beroepsopleidingsstelsels in Europa (eLearning-programma)”

(2003/C 244/09)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het voorstel inzake Goedkeuring van een meerjarenprogramma (2004-2006) voor de doeltreffende integratie van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in de onderwijs- en beroepsopleidingsstelsels in Europa (eLearning-programma) (COM(2002) 751 def. — 2002/0303 (COD));

gezien het besluit van de Raad van 22 januari 2003 om, overeenkomstig artikel 265, eerste alinea, van het EG-Verdrag, het Comité van de Regio's hierover te raadplegen;

gezien het besluit van zijn voorzitter van 26 juni 2002 om de commissie „Cultuur en opleiding” te belasten met de desbetreffende voorbereidende werkzaamheden;

gezien het besluit van zijn voorzitter van 28 februari 2003 om de heer Ervelä (voorzitter van de gemeenteraad van Sauvo en voorzitter van de regionaal van Zuid-West-Finland; FIN/ELDR) aan te wijzen als algemeen rapporteur (op grond van art. 40(2) van het r.v.o.),

heeft tijdens zijn 49e zitting van 9 en 10 april 2003 (vergadering van 10 april) het volgende advies uitgebracht.

1. Standpunten van het Comité van de Regio's

Het Comité van de Regio's

1.1. is van mening dat een creatief en innovatief gebruik van informatie- en communicatietechnologie de kwaliteit van Europese onderwijsstelsels verbetert, en dat het voorstel van de Commissie voor het meerjarenprogramma „eLearning” hiertoe een belangrijke stap is;

1.2. vraagt aandacht voor de belangrijke rol van de regionale en lokale overheden op het gebied van beroepsopleiding en onderwijs en wijst erop dat de doelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd zonder dat genoemde overheden nauw worden betrokken bij de uitvoering van het programma;

1.3. benadrukt dat alle studenten en onderwijsinstellingen de kans moeten krijgen te profiteren van de mogelijkheden die door de informatiemaatschappij worden geboden, maar dat deze doelstelling uiterst moeilijk te verwezenlijken zal zijn in regio's die, door hun bijzondere ligging, sociale structuur, tekortschietende middelen voor de aanschaf van de nodige apparatuur en voor onderhoud dan wel door ongelijkheid op het gebied van toegang tot informatie, te kampen hebben met speciale problemen (zoals in ultraperifere of geïsoleerde regio's);

1.4. stelt vast dat er op regionaal en lokaal niveau in Europa aanzienlijke verschillen zijn betreffende het aanbod

van telecommunicatiediensten, wat weer leidt tot nieuwe en nog grotere verschillen bij het verwezenlijken van de doelstellingen van het programma;

1.5. is van mening dat de mogelijkheid die de nieuwe lidstaten wordt geboden om al voor hun toetreding deel te nemen aan het programma, positief bijdraagt tot de verwezenlijking van de algemene doelstellingen van de uitbreiding;

1.6. wijst met het oog op het realiseren van de algemene doelstellingen van het programma op het belang van samenwerking tussen de actoren die dicht bij de gewone burger staan (regionale en lokale overheden, particuliere organisaties, bedrijven e.d.);

1.7. benadrukt dat een goede toerusting voor de arbeidsmarkt een van de belangrijkste doelstellingen van onderwijs is; een nauwe samenwerking tussen onderwijsinstellingen en ondernemingen is geboden, omdat de vaardigheden waarom wordt gevraagd, snel veranderen in een op kennis gebaseerde informatiemaatschappij;

1.8. verklaart dat er bij het tot stand brengen van een nieuwe leeromgeving bijzondere aandacht dient uit te gaan naar de ontwikkeling van leerinhouden en de kwaliteit van leerprocessen, waarbij echter niet de fundamentele, op menselijke vorming gerichte doelstellingen van onderwijs en het belang van intermenselijke contacten mogen worden vergeten;

1.9. benadrukt dat gebruik van ICT in het onderwijs en onderricht in de omgang met deze technologieën twee verschillende zaken zijn, iets wat in het voorstel van de Commissie niet duidelijk tot uitdrukking komt;

1.10. vindt het absoluut noodzakelijk dat het programma, zoals ook door de Commissie voorgesteld, de scheidslijnen tussen algemeen onderwijs en beroepsopleiding overschrijdt, en wijst erop dat dit niet alleen vraagt om samenwerking tussen regionale en lokale overheden, maar ook om een nieuwe vorm van partnerschap tussen verschillende onderwijsniveaus, volwasseneneducatie en beroepsleven;

1.11. is van mening dat de door de Commissie voorgestelde programmaterreinen (bestrijding van de digitale kloof, Europese virtuele campussen en jumelages tussen scholen via internet) in overeenstemming zijn met eerder door het Comité bepleite actieterreinen;

1.12. vindt de voor de uitvoering van het programma uitgetrokken middelen onvoldoende om de doelstellingen te kunnen verwezenlijken;

1.13. acht het van belang dat aan het programma duidelijke doelstellingen worden verbonden, en dat er een evaluatie plaatsvindt waarbij wordt nagegaan in hoeverre deze worden verwezenlijkt, maar waarschuwt wel voor een te zware financiële en administratieve belasting ten gevolge van deze evaluatie;

1.14. wil eraan herinneren dat bevordering van het gebruik van ICT in het onderwijs op zich geen afdoende waarborg is voor een hoge kwaliteit ervan en dat het hier slechts om één van de middelen gaat waarmee leerprocessen kunnen worden verbeterd;

1.15. kan zich goed vinden in het streven om virtuele mobiliteit aan te bieden als alternatief voor al degenen die om een of andere reden belemmerd zijn in hun fysieke mobiliteit; in dit opzicht vormt het programma een uitstekende aanvulling op andere communautaire onderwijs- en jongerenprogramma's.

2. Bijzondere opmerkingen van het Comité van de Regio's

Het Comité van de Regio's

2.1. is van mening dat bij de uitvoering van het programma rekening zou moeten worden gehouden met de cruciale rol die de regionale en lokale overheden spelen bij het bestrijden van sociale uitsluiting als gevolg van de ontwikkeling van de informatiemaatschappij, en hoopt dat deze rol zal worden ondersteund via besluiten op diverse niveaus;

2.2. wijst erop dat goed lesmateriaal dikwijls cultuurgebonden is en dat er daarom in het programma ook steun dient te zijn voor de ontwikkeling van leerinhouden in kleinere taalgieden, waar het vaak te duur is om dergelijk materiaal in digitale vorm te produceren;

2.3. is van oordeel dat sociale uitsluiting alleen kan worden tegengegaan als men zich bij de uitvoering van het programma rekenschap geeft van de noodzaak om voor alle mogelijke gebruiksgroepen gebruiksvriendelijke apparatuur en programma's te ontwikkelen;

2.4. hoopt dat het programma in belangrijke mate zal bijdragen tot het gebruik van open source producten in het onderwijs;

2.5. spreekt de wens uit dat het eLearning-programma en het document over de doelstellingen voor de onderwijs- en opleidingsstelsels met het bijbehorende monitoringsproces elkaar op adequate wijze zullen ondersteunen;

2.6. zou willen dat naast het Bologna-proces, dat op het hoger onderwijs is gericht, in het programma ook ruimte zal zijn voor het op beroepsopleidingen gerichte Kopenhagen-proces;

2.7. stelt voor om t.a.v. de uitvoering van het programma een dusdanige flexibiliteit te betrachten dat rekening kan worden gehouden met de verschillende stadia waarin het ontwikkelingswerk per lidstaat zich bevindt, en met het verschillende tempo waarin het proces zich afspeelt; dit zal de steunverlening effectiever maken;

2.8. is van mening dat de doelstellingen beter kunnen worden verwezenlijkt als het programma zo snel mogelijk wordt verruimd tot het basisonderwijs;

2.9. benadrukt dat het in het licht van de doelstellingen op het gebied van levenslang leren zaak is de mogelijkheden van elearning ook ten goede te laten komen aan personen buiten de onderwijsinstellingen, onafhankelijk van de plaats waar ze zich bevinden;

2.10. dringt erop aan ook in het internettijdperk zorg te dragen voor de sociale, individuele en ethische opvoeding van kinderen en jongeren en op adequate wijze schadelijke content te bestrijden;

2.11. zou graag willen dat het eLearning-programma de culturele en taalkundige diversiteit in Europa waarborgt;

2.12. legt er de nadruk op dat er beslist sprake moet zijn van samenwerking en coördinatie met andere communautaire onderwijsprogramma's, teneinde te voorkomen dat overlapping optreedt en ervoor te zorgen dat de verschillende programma's elkaar op efficiënte wijze aanvullen;

2.13. vindt het belangrijk dat met gebruikmaking van ICT kwalitatief hoogstaande methoden voor het leren op afstand worden ontwikkeld, waardoor ook in regio's en gemeenten waar dit anders te duur of organisatorisch te moeilijk te realiseren zou zijn, een breder onderwijsaanbod beschikbaar komt (dit geldt bijvoorbeeld voor ultraperifere en geïsoleerde regio's);

2.14. spreekt de hoop uit dat het eLearning-programma dusdanig kan worden verruimd dat grensoverschrijdende jumelages tussen scholen ook mogelijk worden in regio's die niet alleen op dit moment nog buiten de EU liggen, maar daar ook de komende jaren buiten zullen vallen;

2.15. wijst erop dat bij het ontwikkelen van leerinhouden en elearning leraren en andere onderwijskrachten niet alleen zouden moeten worden gezien als personen die gebruikmaken van bepaalde middelen, maar ook als degenen die deze verder tot ontwikkeling brengen; er dient speciale aandacht uit te gaan naar de IT-scholing van leraren in opleiding en van leraren die reeds beroepsmatig actief zijn, alsmede naar een onderwijskundig verantwoord omgaan met digitaal lesmateriaal in het onderwijs;

2.16. is van mening dat digitaal lesmateriaal vergezeld dient te gaan van adequate, didactisch verantwoorde instructies voor leraren, die het gebruik ervan vergemakkelijken;

2.17. vindt het van belang dat de middelen uit het programma worden bestemd voor initiatieven die het meeste effect sorteren en strategisch het meest van betekenis zijn, waarbij de nadruk dient te liggen op de meest innovatieve, leervriendelijke actiemodellen;

2.18. vindt dat er bij de evaluatie van de resultaten aandacht zou moeten zijn voor de toegevoegde waarde die ICT heeft voor leerprocessen, en hoopt dat de resultaten die worden verkregen bij het tussentijdse evaluatieverslag, zullen worden benut bij het ontwikkelen van de opzet en de leerinhouden van de communautaire onderwijs- en jongerenprogramma's (zoals Leonardo da Vinci en Socrates) na 2006;

2.19. dringt erop aan dat het bij jumelages tussen scholen via internet niet alleen gaat om ICT en virtuele mobiliteit, maar ook om concrete uitwisselingen tussen docenten en studenten.

3. Aanbevelingen van het Comité van de Regio's

Aanbeveling 1

Artikel 2

Door de Commissie voorgestelde tekst	Door het Comité voorgestelde wijziging
2. De specifieke doelstellingen van het programma zijn: e) mechanismen tot stand brengen die tot verbeteringen in de kwaliteit van producten en diensten leiden en een doeltreffende verspreiding en uitwisseling van „good practices” mogelijk maken.	2. De specifieke doelstellingen van het programma zijn: e) mechanismen tot stand brengen die tot verbeteringen in de kwaliteit van producten en, diensten en eLearning vergemakkelijkende, onderwijskundig verantwoorde oplossingen leiden en een doeltreffende verspreiding en uitwisseling van „good practices” mogelijk maken.

Motivering

Bij het gebruik van elearning bestaat behoefte aan een meer innovatieve aanpak. Elearning heeft alleen kans van slagen als voldoende rekening wordt gehouden met de wensen van de leerlingen en de aard van de leerstof. Men zal zich moeten concentreren op de kwaliteit van elearningproducten en -diensten en op de onderwijskundige context waarin ze worden gebruikt.

Aanbeveling 2

Artikel 3

Door de Commissie voorgestelde tekst	Door het Comité voorgestelde wijziging
1. De doelstellingen van het programma worden op de volgende terreinen en aan de hand van de in de bijlage beschreven actielijnen nagestreefd: b) Europese virtuele campussen: De activiteiten op dit terrein zijn op een betere integratie van de virtuele dimensie in het hoger onderwijs gericht. Doel is om de ontwikkeling van nieuwe organisatiemodellen voor Europese virtuele universiteiten (virtuele campussen) en Europese uitwisselingsprogramma's (virtuele mobiliteit) te stimuleren, daarbij voort te bouwen op de bestaande raamwerken voor Europese samenwerking (het Erasmus-programma, het Bologna-proces), en de in dit kader te hanteren instrumenten (ECTS, Europese Master-opleidingen; kwaliteitsborging; mobiliteit) een „op elearning gerichte dimensie” te geven.	1. De doelstellingen van het programma worden op de volgende terreinen en aan de hand van de in de bijlage beschreven actielijnen nagestreefd: b) Europese virtuele campussen: De activiteiten op dit terrein zijn op een betere integratie van de virtuele dimensie in het hoger onderwijs gericht. Doel is om de ontwikkeling van nieuwe organisatiemodellen voor Europese virtuele universiteiten en andere <u>instellingen voor hoger onderwijs</u> (virtuele campussen) en Europese uitwisselingsprogramma's (virtuele mobiliteit) te stimuleren, daarbij voort te bouwen op de bestaande raamwerken voor Europese samenwerking (het Erasmus-programma, het Bologna-proces), en de in dit kader te hanteren instrumenten (ECTS, Europese Master-opleidingen; kwaliteitsborging; mobiliteit) een „op elearning gerichte dimensie” te geven.

Motivering

Hoger onderwijs is niet per definitie universitair. In tal van Europese landen vallen zowel universiteiten als technische hogescholen onder het begrip „hoger onderwijs”.

Aanbeveling 3

Artikel 3

Door de Commissie voorgestelde tekst	Door het Comité voorgestelde wijziging
2. De activiteiten op deze terreinen worden ten uitvoer gebracht overeenkomstig de in de bijlage beschreven procedures en met behulp van de volgende maatregelen die, waar nodig, met elkaar gecombineerd kunnen worden: c) steun voor strategische activiteiten van Europese netwerken en partnerships, die bevorderlijk zijn voor innovaties en tot een goede kwaliteit leiden bij de uitwerking en invoering van producten en diensten, die op een zinvolle toepassing van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het onderwijs en de beroepsopleidingen gericht zijn	2. De activiteiten op deze terreinen worden ten uitvoer gebracht overeenkomstig de in de bijlage beschreven procedures en met behulp van de volgende maatregelen die, waar nodig, met elkaar gecombineerd kunnen worden: c) steun voor strategische activiteiten van Europese netwerken en partnerships, die bevorderlijk zijn voor innovaties en tot een goede kwaliteit leiden bij de uitwerking en invoering van producten en, diensten en <u>elearning vergemakkelijkende, onderwijskundig verantwoorde oplossingen</u>, die op een zinvolle toepassing van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het onderwijs en de beroepsopleidingen gericht zijn

Motivering

Bij het gebruik van elearning bestaat behoefte aan een meer innovatieve aanpak. Elearning heeft alleen kans van slagen als voldoende rekening wordt gehouden met de wensen van de leerlingen en de aard van de leerstof. Men zal zich moeten concentreren op de kwaliteit van elearningproducten en -diensten en op de onderwijskundige context waarin ze worden gebruikt.

Aanbeveling 4

Artikel 10

Door de Commissie voorgestelde tekst	Door het Comité voorgestelde wijziging
1. De begrotingsmiddelen worden als volgt over de verschillende activiteiten verdeeld:	1. De begrotingsmiddelen worden als volgt over de verschillende activiteiten verdeeld:
a) elearning ter bestrijding van de digitale kloof: zo'n 25 % van de totale begroting,	a) elearning ter bestrijding van de digitale kloof: zo'n 25 <u>30</u> % van de totale begroting,
b) Europese virtuele campussen: zo'n 30 % van de totale begroting.	b) Europese virtuele campussen: zo'n 30 <u>25</u> % van de totale begroting.

Motivering

Bestrijding van de digitale kloof is uiterst belangrijk, gelet op de onderverdeling naar leeftijdsklassen in Europa, de uitdagingen van het levenslang leren en de veranderingen die zich in het beroepsleven en het bedrijfsleven voltrekken.

Brussel, 10 april 2003.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over:

- de „Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: „Inventarisatie van vijf jaar Europese werkgelegenheidsstrategie”, en
- de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: „De toekomst van de Europese werkgelegenheidsstrategie (EWS) — Een strategie voor volledige werkgelegenheid en beter werk voor allen”

(2003/C 244/10)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: „Inventarisatie van vijf jaar Europese werkgelegenheidsstrategie” (COM(2002) 416 def.) en de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: „De toekomst van de Europese werkgelegenheidsstrategie (EWS) — Een strategie voor volledige werkgelegenheid en beter werk voor allen” (COM(2003) 6 def.);

gezien de besluiten van de Europese Commissie van 18 juli 2002 en 14 januari 2003 om het Comité, overeenkomstig artikel 265, eerste alinea, van het EG-Verdrag, dienaangaande te raadplegen;

gezien het besluit van zijn voorzitter van 23 september 2002 om de commissie „Economisch en sociaal beleid” te belasten met de desbetreffende voorbereidende werkzaamheden; en